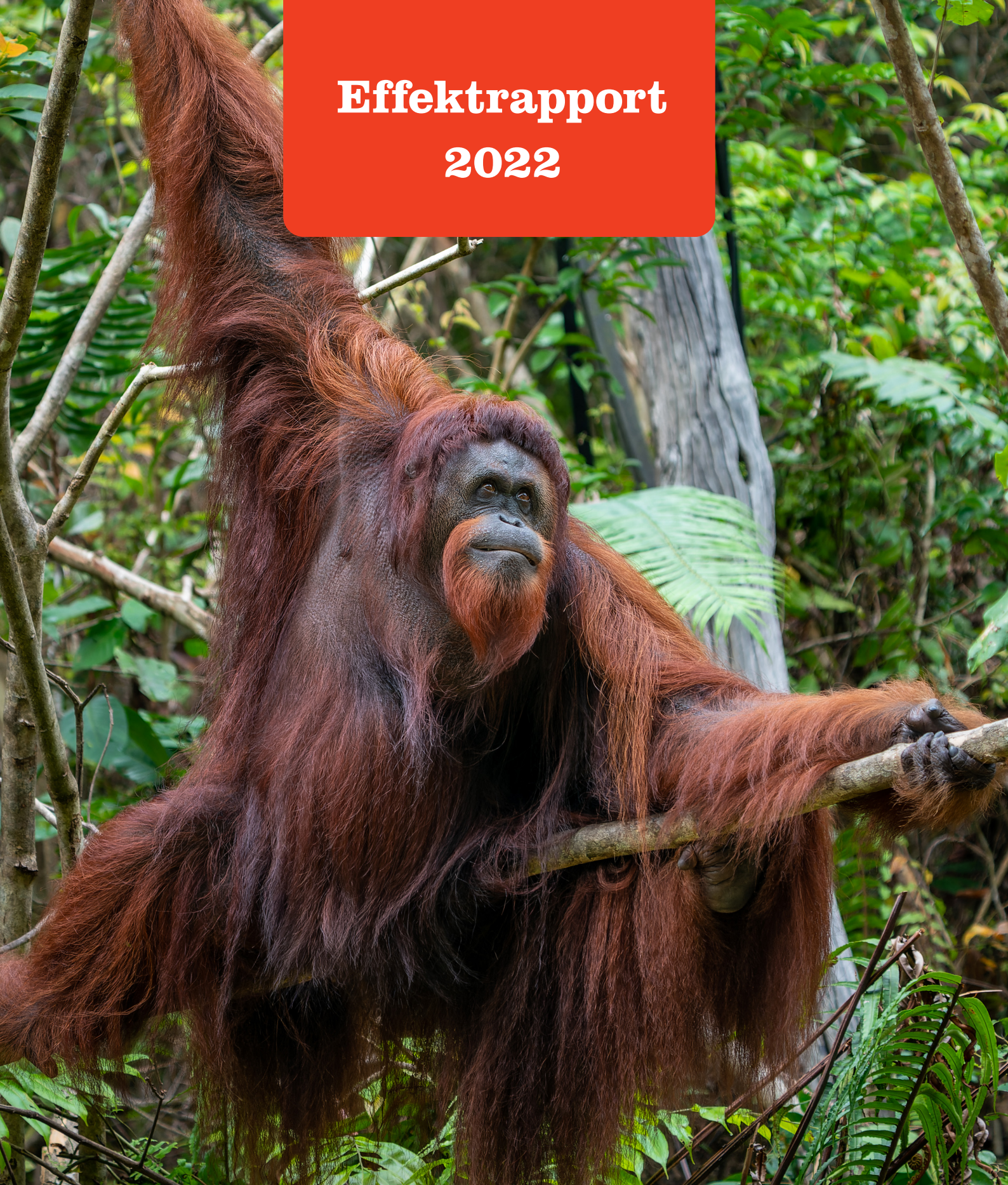


Effektrapport 2022



Innehållsförteckning:

1.	Om organisationen samt rapportens avgränsningar	4
2.	Save the Orangutans förändringsteori.....	5
2.1	Värdefulla partnerskap	8
2.2	Mätning av resultat och långsiktiga effekter.....	9
3.	Prestationer och resultat	11
3.1	Aktiviteter och insatser	12
3.2	Lärdomar och utvärdering av prestationer.....	13

Förord

Save the Orangutan är medlem i Giva Sverige, branschorganisationen för tryggt givande.

Giva Sverige arbetar för att säkra etisk, transparent och professionell insamling av gåvor och arbetar kontinuerligt med etik, intern kontroll och styrning, redovisning och effektrapportering.

Som medlem följer Save the Orangutan Giva Sveriges kvalitetskod, med syftet att stärka organisationens hållbara och transparenta struktur. Ett av kodens krav är upprättandet av en årlig så kallad Effektrapport.

I Effektrapporten beskrivs för givare, allmänhet och andra intressenter vilken nytta Save the Orangutan gör samt hur vi uppnår den samhällsnytta vi har som målsättning att bidra till.

Save the Orangutans Effektrapport kan med fördel läsas tillsammans med organisationens årsredovisning samt årsrapport för kompletterande information.

Effektrapporten avser verksamhetsåret 2022 för den ideella föreningen Save the Orangutan med organisationsnummer 802435 - 6613.

Save the Orangutan har 90-konto och står därmed även under kontroll av Svensk Insamlingskontroll.

1. Om organisationen samt rapportens avgränsningar

Save the Orangutan är en ideell förening vars syfte är att verka för orangutangernas överlevnad och bevarandet av deras livsmiljöer. I detta ingår att arbeta för en hållbar utveckling (miljömässigt, ekonomiskt och socialt), tillsammans med lokalbefolkningen.

Save the Orangutan Sverige grundades år 2007 och är en politiskt och religiöst obunden medlemsorganisation. Insamlingsverksamheten sker i Sverige och våra projekt bedrivs i Indonesien i tätt samarbete med lokala partners. Under 2022 har Save the Orangutan arbetat med insatser på den indonesiska delen av Borneo.

Save the Orangutans syfte och målgrupp är helhetsorienterad. Vi hjälper både föräldralösa och nödställda orangutanger samt skyddar de vilda orangutangerna och deras livsmiljö. Vi bidrar till att utöka skyddet, övervaka och bevara regnskogsområden samt återplantera regnskog som förstörts. Vi arbetar även med att minska konflikterna mellan orangutangen och människan samt bidra till lokalbefolkningens sociala och ekonomiska utveckling, en viktig del i att kunna skydda orangutangen och regnskogen. Samtidigt bidrar vårt arbete till de globala insatserna för att bekämpa klimatförändringarna och förlusten av biologisk mångfald, samt motverka spridningen av infektionssjukdomar.

Save the Orangutans insamlade medel går bland annat till att driva världens största rehabiliteringscenter för orangutanger, Nyaru Menteng. Pengarna går också till projekt i Mawasområdet på Borneo för arbetet med att bland annat behålla området fredat, skydda den befintliga skogen, återplantera förstörda regnskogsområden, involvera ursprungsbefolkningen, hindra illegal skogsavverkning samt förhindra och bekämpa skogsbränder.

Effektrapporten omfattar all verksamhet i Sverige och på Borneo.

2. Save the Orangutans förändringsteori

Trots global enighet om att motverka biodiversitetskrisen så vittnar rapporter om att trenden går i motsatt riktning. Skogsområden fortsätter att minska i areal och utrotningshotade djur- och växtarter fortsätter att närma sig utrotning. Vi befinner oss för tillfället i en global kris för biologisk mångfald som ofta kallas den sjätte massutrotningen. Av de djur- och växtarter som står med på IUCN:s röda lista är 28 procent utrotningshotade, och antalet ökar konstant.

Dessa inkluderar alla tre orangutangarter. Sumatraorangutangen har varit akut utrotningshotad sedan år 2000, Borneoorangutangen sedan 2016 och den nyaste orangutangarten, Tapanuliorangutangen på Sumatra, har varit akut utrotningshotad sedan den upptäcktes år 2017. Med världens långsammaste reproduktionstakt bland däggdjur är orangutangen en mycket sårbar art och väldigt känslig för yttre påverkan.

Det finns flera hot mot orangutangens framtida existens. Skövlingen av regnskog för att göra plats för bland annat palmolja-plantager och gruvsdrift är de största. Uppemot 80 procent av orangutangens livsmiljö i Indonesien och Malaysia har försvunnit under de senaste fyra decennierna. Med tanke på att 70 procent av alla orangutanger lever utanför skyddade regnskogsområden är det avgörande att bevara och skydda deras naturliga livsmiljö om orangutangen ska överleva som art.

Även skogsbränder, illegal jakt och handel med vilda djur, klimatförändringar samt pandemier är allvarliga hot som måste motverkas. Orangutangens överlevnad blir allt mer kritisk för varje år som går. Vissa experter talar om att orangutangerna kommer att försvinna inom de kommande 20 åren om inte deras hem effektivt skyddas och illegal jakt samt handel med arten stoppas.

Utöver att regnskogen är avgörande för att kunna bevara orangutangen, är många andra också beroende av skogen. Som en hotspot för biologisk mångfald är regnskogen på Borneo av stor betydelse för de tusentals arter som lever där. Det är omöjligt för oss att veta hur många arter ett ekosystem kan förlora innan det leder till att hela systemet kollapsar. Därför är det otroligt viktigt att bevara den mångfald som finns i skogen.

Vidare har regnskogen på Borneo, med stora områden kolrik torvmosseskog, stor betydelse för klimatet. Den lagrade kolen frigörs som koldioxid om skogen avverkas och torven dräneras. Detta får stora konsekvenser världen över. Uppemot 20 procent av koldioxidutsläppen som orsakas av människan är till följd av avskogning.

Orangutangernas livsmiljö är också hem för många ursprungsfolk som är beroende av regnskogens naturresurser för att överleva. De hör samtidigt till några av de fattigaste folkgrupperna i samhället och saknar ofta rättigheter till de skogsområden där de levit i generationer.



Forskning visar att naturen och den biologiska mångfalden i allmänhet mår allra bäst i de områden som urfolken har hand om. Arbetet för att säkra rättigheter och hållbara levnadsvillkor för ursprungsfolk är därmed helt avgörande för att bevara regnskogen och alla de arter som lever där. Insatser för att bevara regnskogen är därför kärnan i flera av våra projekt på Borneo.

Det övergripande målet för Save the Orangutan är att verka för orangutangernas överlevnad och bevarandet av deras livsmiljöer. I detta ingår även att arbeta för en hållbar utveckling (miljömässigt, ekonomiskt och socialt), tillsammans med berörda lokalsamhällen.

Det arbete Save the Orangutan utför här och nu är till stor del med fokus på att lösa den akuta situation orangutangerna befinner sig i. Det gör vi genom att rädda och rehabilitera föräldralösa och utsatta orangutanger. Vi återför sedan dessa till det vilda i skyddade regnskogsområden, och skapar därmed nya hållbara populationer. Arbetet innefattar även skyddandet av vilda orangutanger och deras naturliga livsmiljö, regnskogen. För att långsiktigt säkerställa orangutangens existens är bevarandet av regnskogen en viktig nyckelfaktor.

Save the Orangutans mål är därför även att stoppa den eskalerande avskogningen. Det gör vi genom att skydda befintlig regnskog med hjälp av lokala patruller, återplantering av skog på skövlad mark. Det handlar även om att freda ytterligare skogsområden och förebygga rådande hot så som illegal skogsavverkning och skogsbränder. Genom att involvera ursprungsbefolkningen och skapa utbildning, hållbara inkomstkällor samt ökade rättigheter för dem kan de vidare bidra till att orangutangerna och regnskogen bevaras.

Ett av Save the Orangutans insatsområden är torvmosseskogen i Mawasområdet på centrala Borneo, som sedan 2012 är ett skyddat skogsområde. Det är hela 309 000 hektar stort, vilket motsvarar Gotland i storlek. Mawas har en enastående biologisk mångfald och är hemvist för ett av världens största kvarvarande bestånd av vilda orangutanger. Här lever idag över 2 500 stycken och området är därför ett viktigt habitat.

Mawas har tidigare drabbats hårt av skogsskövling, skogsbränder och dränering av torvmossen. Tillsammans med våra systerorganisationer i Danmark och England & Wales, och i samarbete med vår lokala partners, arbetar Save the Orangutan bland annat för att bevara orangutangbestånden i Mawas och områdets torvmosseskog, som är mycket värdefull i kampen mot klimatförändringarna.

Utvecklingsarbeten i samspel med lokalbefolkningen förbättrar levnadsvillkoren, förståelsen för naturen och orangutangernas betydelse samt bidrar till en hållbar framtid för orangutangerna, regnskogen och lokala samhällen.

I Sverige främjas Save the Orangutans ändamål genom att föreningen skapar engagemang för, och informerar om orangutangernas kritiska situation, arbetet med att bevara regnskogen samt om hur klimatkrisen och krisen för biologisk mångfald påverkar dessa och vad som kan göras. Detta sker främst genom föreningens webbplats, sociala medier, nyhetsbrev samt i media.

Insamlingen av medel i Sverige sker främst genom symboliska adoptioner av orangutanger. Även löpande bidrag till skogsbevarande insatser och trädplantering i regnskogen, gåvobevis och engångsdonationer är viktiga intäkter som bidrar till att nå organisationens ovannämnda mål. Andra viktiga intäkter är företagsbidrag samt projektinsatser där projektstöd ansöks om hos relevanta fonder, stiftelser och offentliga bidragsgivare till insatser för att sprida kunskap, eller för att utföra konkreta projekt på plats i Indonesien.

2.1 Värdefulla partnerskap

Save the Orangutan Sverige har sedan 2011 haft ett nära samarbete med systerorganisationerna i Danmark och England & Wales under det gemensamma namnet Save the Orangutan. Organisationerna i Sverige, Danmark och England & Wales är separata juridiska enheter men hänger tätt samman. Det dagliga arbetet för alla tre sköts av sekretariatet som ligger i Köpenhamn.

I Sverige består organisationens arbete av att sprida information och kunskap om situationen för orangutangerna samt att samla in pengar till förmån för de program och aktiviteter som bedrivs i Indonesien. Med samarbetet mellan organisationerna skapas ett större sammanhang och fler möjligheter, samt synergieffekt av de insamlade medlen.

På sekretariatet finns stor kunskap och värdefulla erfarenheter som bidrar till ett mervärde för den svenska organisationen. Samarbetet med Danmark medför även att den svenska organisationen bland annat kan ta del av olika forsknings- och utvecklingsprojekt som annars inte hade varit möjligt i samma utsträckning. Det betyder även att de som stöttar organisationen får desto mer ut av sitt stöd och bidragen kan ge större effekt. Samarbetet är även kostnadseffektivt, vilket innebär att mer pengar kan gå till aktiviteterna i Indonesien. De som primärt har hand om den svenska organisationen är svenskspråkiga och bosatta i Malmö.

På plats i Indonesien, där vi förverkligar våra projekt och aktiviteter för att bevara orangutangerna och regnskogen, har vi ett nära samarbete med vår lokala partner BOS Foundation. Det är den största organisationen i Indonesien som arbetar för att rädda orangutangen. BOS Foundation har bland annat den bästa kunskapen om de lokala områdena, de bästa förutsättningarna och möjligheterna, vilket bidrar till att kunna skapa största möjliga positiva inverkan på plats som möjligt. Genom ett nära samarbete med lokala partners kan vi tillsammans förverkliga våra gemensamma målsättningar och verka för orangutangens och regnskogens bästa. Våra lokala partnerorganisationer arbetar även i nära samarbete med myndigheter och andra lokala organisationer för att skapa långsiktigt hållbara insatser.

2.2 Mätning av resultat och långsiktiga effekter

Arbetet med att rädda orangutangen är ett långsiktigt åtagande. Som exempel uppskattas det att över 3 000 orangutanger årligen faller offer för den illegala handeln med vilda djur. Därför kommer det att ta många år att bygga upp ett hållbart vilt bestånd.

Orangutangerna som räddas och vårdas på räddningscenter är en viktig del av bevarandet av arten. De som rehabiliteras på Nyaru Menteng genomgår en flerårig process vilket bland annat handlar om att klara olika steg av "skogsskolan". Att en orangutang lyckas avancera till nästa steg i processen är ett bevis på att träningen ger resultat.

Det slutgiltiga målet med rehabiliteringen är att den räddade orangutangen ska kunna frisläppas i ett skyddat regnskogsområde och klara sig på egen hand, vilket på lång sikt ska leda till nya hållbara bestånd av viltlevande orangutanger. Att kunna frisläppa en orangutang visar alltså på en lyckad rehabilitering.



Orangutangerna övervakas noga efter frisläppning för att säkerställa att de anpassar sig väl till livet i det vilda. Ett positivt resultat som också tyder på att rehabiliteringsförloppet och återförandet varit framgångsrikt är när dessa orangutanger reproducerar sig.

Eftersom ett av de största hoten mot orangutangens överlevnad är skogsavverkningen, hänger bevarandet av regnskogen nära samman med orangutangens utsatta situation. Mawas på Borneo är ett unikt och betydelsefullt område i och med att torvmosseskogen där är orangutangernas föredragna habitat, och där bor över 2 500 vilda orangutanger. I Mawas bidrar vi till bland annat lobbyaktiviteter för att behålla området skyddat, återplantering av förstörda områden, brandbekämpning samt bekämpning av illegala aktiviteter såsom dränering av kanaler och skogsavverkning.

Det övergripande målet är både att skapa så kallade best practice case som kan implementeras i andra områden. Målet är även att vara synliga i Mawas genom att bidra till aktiviteter och personal för att bevara området. Därför är relevanta mätningar för detta arbete bland annat antalet patrulleringar i området, antalet upptäckta och förhindrade illegala aktiviteter samt antal hektar återplanterad skog och antal planterade sticklingar.

En viktig del av det långsiktiga arbetet att bevara regnskogen och orangutangerna är att samarbeta och engagera lokalbefolkningen. Detta är en process som inte sker över en natt och resultaten är utmanande att mäta. Att skapa hållbara inkomstkällor samt förutsättningar för en hållbar utveckling för de stammar som lever i regnskogen är en ständigt pågående process. Att bland annat involvera lokalinvånarna i arbete så som brandbekämpning och patrullering ökar kunskap samt ger arbetstillfällen och hållbara försörjningsalternativ.

Trots att många stora delmål redan är uppnådda finns mycket arbete kvar att göra. För att skapa en hållbar framtid för orangutangerna måste deras hem i regnskogen säkras och deras plats i skogen skyddas. Detta innebär också att hitta lösningar så att människan och orangutangen kan leva sida vid sida. Det är ett långsiktigt arbete med stora utmaningar, men även värdefulla framsteg.

Vi står även inför andra stora förändringar inom en snar framtid. Under 2021 bekräftades det att Indonesien får en ny huvudstad, Nusantara, och den ska ligga på Borneo. Bygget startade under 2022 och vi följer utvecklingen på nära håll. Vi kommer att göra allt som står i vår makt för att säkra att den nya huvudstaden inte får en negativ påverkan på regnskogen och orangutangen.

3. Prestationer och resultat

Under 2022 var Save the Orangutans verksamhetskostnader i Sverige 1,6 miljoner kronor. Av dessa gick 985 000 kronor till ändamålet. Save the Orangutan organisationerna i Sverige, Danmark och England & Wales samlade under 2022 tillsammans in 26,3 miljoner svenska kronor från privata bidragsgivare, företag, stiftelser och institutionella givare. Totalt gick 22,8 miljoner svenska kronor till ändamålsspecifika aktiviteter, vilket motsvarar 81,4 procent av de insamlade medlen. 16,5 miljoner kronor överfördes som bidrag till våra partners på Borneo. Tillsammans med den danska och engelsk & walesiska organisationen är Save the Orangutan den största bidragsgivaren till den lokala partnern BOS Foundation. På rehabiliteringscentret Nyaru Menteng vårdades och rehabiliterades 277 orangutanger under året. Save the Orangutan bidrog till att rädda 22 nödställda orangutanger och till att återföra 7 orangutanger till det vilda efter ett framgångsrikt rehabiliteringsförlopp på centret.

Året bjöd på både sorg och glädje. Det blev under våren stor förstämning när det upptäcktes att Ruthie, som var på en försläppsö, blivit sjuk och gått bort. Tyvärr var det ett hastigt förlopp där hon på bara några dagar gick från att verka helt frisk till att sedan dö. Obduktionen pekade på flera olika möjliga orsaker. Ruthie kom till Nyaru Menteng 2007 och kom att betyda mycket – både lokalt och bland adoptanter. Med tanke på att hon var så nära målet att bli frisläppt var det som hände extra tråkigt och sorgligt, men samtidigt något man tyvärr får räkna med i rehabiliteringen. Alla klarar sig inte – det går inte förebygga akuta sjukdomar eller olycksfall, även om personalen gör allt de kan för att minimera riskerna. De svenska adoptanterna som haft Ruthie fick istället Jeni, som ny adoptionsorangutang. De positiva nyheterna överskuggade dock denna händelse och för våra adoptanter blev det ett händelserikt år eftersom flera av våra adoptionsorangutanger kunde avancera i sin rehabilitering. Bland annat fick Hope flytta upp en klass i skogsskolan medan Taymur och Otong fick lämna skogsskolan till förmån för socialiseringsanläggningen. Dessutom var det äntligen dags för Ben, efter många år i rehabilitering, att få återvända till det vilda i november. Ben kunde stoltsera med att bli orangutang nummer 500, som frisläppts sedan 2012. En mycket viktig milstolpe för vår och våra partners verksamhet!

Skogsbränder sker dessvärre återkommande på Borneo men tack och lov var 2022 ett år utan större bränder i våra insatsområden. Ett undantag var en mindre brand som omfattade 45 hektar i Mawas under andra kvartalet. Mawas är ett 309 000 hektar skyddat torvmosseområde där Save the Orangutan arbetar tillsammans med lokala partnern BOS Foundation. Vid slutet på 2021 rapporterade om stora problem med översvämningar och problemen fortsatte under 2022, med tidvis höga vattennivåer på olika platser i Mawas. På vissa ställen stod 80 procent av planteringarna under vatten.

I Mawas bidrog Save the Orangutan under året till att plantera 21 hektar skog med 25 695 plantor bestående av sex olika sorter. Save the Orangutan Sveriges bidrag till bevarandet av regnskogen i området har bland annat gått till patrullering, övervakning och brandbekämpningsarbete i området. Tillsammans med Save the Orangutan Danmark och Save the Orangutan England/Wales återplanterade vi över hela 126 hektar ny skog.

3.1 Aktiviteter och insatser

2022 var det första året i pandemins kölvatten som det blev möjligt att åter börja bedriva ett fullskaligt arbete, både på hemmaplan och på Borneo.

Den 29 juni fick flera medlemmar och bidragsgivare möjlighet att möta naturfotografen Björn Vaughn i Köpenhamn. Save the Orangutan har under lång tid samarbetat med Björn och han visade hur arbetet med att filma orangutanger går till ute i fält. Besökarna fick också se utställningen I Am the Forest.

Den 5 september höll Dr Jamartin Sihite, CEO på BOS Foundation, ett uppskattat föredrag på ABF i Malmö. Flera av organisationens medlemmar och bidragsgivare deltog.

Föredraget genomfördes som en del av BOS Foundations besök på Save the Orangutans sekretariat i Köpenhamn. En viktig del av besöket ägnades även åt strategiarbete där man bland annat jobbade med frågor som rör orangutangens överlevnad, bevarandet av regnskogen och hållbar utveckling för ursprungsbefolkningen.

År 2022 har sju artiklar publicerats på hemsidan samt 76 inlägg på Facebook. Artiklarna har bland annat handlat om hur orangutanger lär av varandra, om återut-satta orangutanger samt om hur naturen och människans hälsa hänger ihop. Den sistnämnda är relaterad till coronapandemin.



3.2 Lärdomar och utvärdering av prestationer

Samverkan, erfarenhets- och idéutbyte mellan partnerorganisationerna inom BOSF/ Save the Orangutan är mycket viktigt för att förbättra och finslipa vårt gemensamma arbete med att rädda orangutangen och regnskogen. Under 2022 blev det, sedan starten av coronapandemin, återigen möjligt att träffas fysiskt och det skedde på rehabiliteringscentret Samboja Lestari i Indonesien.

Utöver det fick Save the Orangutan även besök av en delegation från BOSF som kom till sekretariatet i Köpenhamn för en gemensam workshop med syftet att stärka samarbetet, utveckla våra två organisationer och påbörja en ny strategi för vårt komplexa arbete.

Båda dessa sammankomster genererade inte bara värdefulla lärdomar för alla inblandade parter, utan också en möjlighet att utvärdera de insatser vi gör – både gemensamt och var för sig.

När det gäller våra många insatser i Borneo vill vi särskilt lyfta fram teknikutvecklingen som slagit igenom på bred front i arbetet under 2022. Det ger stora möjligheter att i god tid upptäcka t ex skogsbränder, illegal avverkning och andra mänskliga aktiviteter som skadar regnskogen och djurlivet.

I räddningsdelen av vår verksamhet har vi också uppnått mycket goda resultat under året. Vi kan bland annat stoltsera med att ha bidragit till frisläppandet av Ben. Han är orangutang nummer 500 som fått komma tillbaka till det vilda sedan BOSF började genomföra återinföranden år 2012. Detta är en fantastisk bedrift och stor milstolpe i arbetet med att rädda orangutangen från utrotning.

Vårt adoptionsprogram blir på grund av återutsättningarna till det vilda aldrig en statisk verksamhet. Det sker hela tiden förändringar. Under 2022 kunde vi välkomna två små nya orangutanger: Jeni och Monyo. Jeni räddades från traumatisk fångenskap vid en ålder av tio månader, och Monyo var bara ett halvår när en bybo fann honom ensam och övergiven. Tack vare rehabiliteringsprogrammet på Nyaru Menteng får de en ny chans till ett bättre liv – och de bär båda på sin arts framtid inom sig. En dag ska de ju, precis som Ben, också släppas fria och bidra till att orangutangen överlever och frodas i regnskogen.

Alla våra resultat i stort som smått är möjliga tack vare vårt samarbete med lokala och internationella partners och det givmilda stöd vi har fått från företag, fonder och tusentals privatpersoner. Tillsammans fortsätter vi att kämpa för att göra skillnad för orangutangen, regnskogen och lokalbefolkningen på Borneo.



Save the Orangutan
c/o Trojadus Konsult
Husargatan 3
211 28 Malmö

Tfn: 08-55 91 24 38
E-post: info@savetheorangutan.se
Organisationsnummer: 802435-6613
Plusgiro: 900142-1

 **save the
orangutan**

www.savetheorangutan.se